

میلعلو وھ

ناسنار ادرکول اعفا ی نیوکت ریثأت و ترهش

ناسنار سفز ریہتشونو و ملاک ریثأت تیفیک

مراہچ سلجم - 1424 کرابملا ناضمر - یلامتھ زمحوبا یاعد حرشد

تاناہی

ی نارہط ی نیسد ن سحمدحم دید جاد آلهتیا
مرساللھس دق

و ی صاعم به ندر اتفرگ و ندما اب، دیهدن تسد زا دوز، دیشخب رارمتسا ار رثا نیا دینکی عس»
«دیهدن تسد زا ار دوخت لادن آ دوز، تاهابتشا

ی م ار دوخ رسن ابرق دیع زور رد هکی تقو، دنوری م چد به هکی ناسک لاصا: مدرک ضرع لابق
ضوع نیا و! دوشی م ضوع اهنأ هرچ لاصا، دوشی م ضوع اهنأ تیعضو و اهنأ لاد لاصا، دنشارت
یرهاظ تیعضو ردی تدل مع نیا ی نعید! دراذگی م رثا مه یرهاظ هرچ ردی تدی توکلم هرچ ندرش
دراد ارش دوخ ریثأت

لها در اوم زای ضعیب رد متبلا. تسای بیجع ملئسم ی لیخت لاوحت و ریغت ملئسم نیا ی لکروط به و
هچ و یهانگ هرچ زورما و انمهفی م دننگ ماگن صخش کی به هکی تقو؛ دنهدی م صیخشت هر بدلها و ن
تسا مدرکی یاطخ

دنتگی م اقفر زای ضعیب

مدرکی یاطخ و ی هابتشا راک کی و، میدیسری م (ی ناربط ملع) اقا موحرم تمدخ هکی هاگام
نیا زارگید ناجاقاً ورب؛ میراد ربخام: «دندنامهفی م مشچ اب و دندرکی م ماگن کی ام به، میدوب
تمدخ ام هکی تقو ای مینفری م و میتخادنا ی م نییای ار نامرس، میتفرگی م ار بلطم»! نکذ اهراک
تسرد: تسا روطچ ام عاضوا هکی میدیمهفی م نامدوخ اب ن اشرا تفر تیفیک زای، میدیسری م ن اشیا
«!؟ دراد داریا ن ملئسم ی اچک؟ دراد لاکشا،؟ تسای

صخش کی هکی تقو دوش زاب اهنأ ی توکلم نامشچ هکی اهی ضعیب دنمهفی م زارگید دارفا بدی لو
دنهفی م ن لا! دنمهفی م، دننیز م هرگا ی تد؛ دنمهفی م ن انامه ار وای خزر ب تروصد دهد ماجنا ی هانگ
هکی دننگی م هر دوخرب لاد؛ تسا روطچ و؛ تسای تیعضو هرچ رد و؛ تسای تیعضو هرچ رد سکن لاف
باوٹ ملطسا و به ای مانگ ملطسا و به ن اسنا هکی تلاد ن، دوش زاب ی توکلم مشچ ی تقو. دوخ ی اجهب رگید
دندی م شقن اجنا رد ملئسم ن انیوکت و ی هاوخی هاو، دنکی م باسکا

ناسنا رب ل امعا ریثأت به عجار ی افشاکم

تفگ، دود هدما ن دزن اقفر زای صخش ی زور، دود ش بیل لاس و دی کی

تکرر (در ب مه ار درفن آ مسا) صخش نیا مدید ن، اقا؛ مدید ی در ف به عجار ار ی ملئسم ن، اقا
ن می رانکی نیمز رس به و درکی ط ار اهن باباید، درک تکرر و دوری م کم تمسه و دنکی م
نامهر رد و دنک تکرر کم تمسه دنتشاذگن رگید مکلام و درک فقتو بهتر مکی اجنا رد، دیسر
!؟ دود هرچ یضق نیا لاد! داتسیا و دش فقتو اج

«تسین ی زیچ و تسای ریز الله عاشن!»: تفگ

ار و دنوا تی مذ و هدید تر دنه ی لیخت ای هدیدن ار و لاصا، صخش نیا لاد. دود مدرکی ی افشاکم
هبنتم صخش ن، دعب متبلا. دنشاب ترشاعم و طابتر ا رد مه اب اماناد هکی دندوبن ی درفا زای؛ دهدب صیخشت
لومشم ار و امه دنوادخ ل اهل کی لع و. تشادرب تسد راک ن آ زای و دش لصاد وای ر ب ی هابتنا و دش
داد رارقش دوخ ن ارفع و تفار

ملاسای داو رد نینموم ح اورا امتجا

میراد ملاسلا امهیلع ق داصد ماما و نینموملار یما زای تیاور کی زای شیب ام!؟ دود هرچ بلطم اما
- مراد کشد ملاسلا هیلع ق داصد ماما زای، تسه مهنذ رد مسم هکی ملاسلا هیلع نینموملار یما زای تیاور -
هکی تسای هدما تیاور نیا مه ملاسلا مهیلع ددعتمه مئا زای لو
ملاسای داو به ار اهنأ مکلام، دنشاب نینموم و ن یحلص هر م زای رگا، دننگی م توف دارفا ی تقو»
«دننگی م لقتنم فجن

1. تسای رگید ملاء به ملاء نیا زای اهنأ ل احترای و دارفا توف ماگنه به طوبرم تیاور نیا متبلا

1: 599، ص 5، ج (شیدحاراد - ط) ی فاکلا

ن عی دسلأ آ دنا ع ن عی بر احملا جیر ذ ن ع ر م ع م ن ب ل ج ت ر م ل ن ع د ش ا ر ن ب ن ی س ح ل ن ع ن س ح ل ن ب ی ل ع ن ع د م ح م ن ب ی ل ع

تروصد کي هک فجنڊ ملاسلای داو ی نعی؛ تسا قبطنم فجنڊ ملاسلای داو ابل لائتم ملاع رد، ی لائتم ندپ نیا ی لائتم هُبنج رد لائتم ملاع رد نینمؤم حاورا نآ هک، دراد ی لائتم و ی توکلم هُبنج کي، دراد ی کاخ و ی دام رثائتم و ی لولعم هُبنج ملاسلای داو نیا هک. تساجنآ رد ن اشربق و ماگیاچ و دنوشی م نوفدم ملاسلای داو و نیدناعم و رافک دارفا، ل باقم رد و. تسا لائتم ملاع ی خزرپ و ی لائتم هُبنج نآ ابی اذاحم و تسوا زا رد دنورب ایند زا هک ی تقو اهنیا، دننتسه ی ناطیش تروصدک و تملظ ی اراد هک ی دارفا و ن یضرغُم و ق اُسف رد اقا موحرم و اتسا دایز تاپاور هنیمز نیا رد و؛ انعم نیمه هب مه نآ. دنوشی م نفد نمیت توهرب رد تاپاور نیا. دناه دروا اعطقی لو؛ تسا ی دلج هچ رد منادی مناما. دناه دروا ار اهنیا ی سانشد داعم باتک² تسه اجنآ

نمیت توهرب و فجنڊ ملاسلای داو تعیقاو و تقیقڊ

ره ی نعی. دراد توف ماگنه هب ص اصتخا هلئسم نیا هک تسا نیا تسه اجنیا رد هک ی اهئسم اما هدنز ن لآ هکنیا ولو؛ نمیت توهرب رد ای تسا ملاسلای داو رد ای دراد رارق ی تیعضو ره رد ی صخش زا تسا ترایع فجنڊ ملاسلای داو. دروخی م اذغ ن لآ هکنیا ولو، دنکی م تبخص ن لآ هکنیا ولو، تسا و دراد ی اهطساو هُبنج ناسنا ی ارب، ی ربک تمایق و ی عقاو تشهب نآ زا لبق هک ی خزرپ تشهب ملاع تسا ی ربک تمایق نآ هب ن دیسر ی ارب اهطساو

ی داو رد ن لآ، تسا ج لاصتیز و ص لاخل مع و کاپس فنڊ ی اراد ایند نیا رد هک ی سک اذهی لَعءانب لا ناکم) ناکم نآ رد و ا ی لائتم هُبنج نآ ی نعی. تسا ملاسلا هیلع نینمؤملار یما رانک رد و فجنڊ ملاسلا نیا هب هُبنج ن لآ و تسا لائتم ملاع هک ی ناکم نآ هکلب، ی دام رظنه طفتن زا هن ناکم؛ دراد رارق (ی ناکم) دراد ی لَعء هُبنج ناکم

ص خشن نیا، تسا تیمیهد و تیناوید و تملظ و تروصدک و قسفی ی اراد ایند نیا رد هک ی سکره تکرڊ و دوری م هار اجنیا رد هچرگ، تسا توهرب رد ش سفنڊ. دراد رارق نمیت توهرب رد ن لآ نیمه ی م مابور ای گس، ریزنڊ، گرگ لکشهب، دنیبی م تملظ ی لائتم تروصب دنیبی م ار و ا هک ی سک. دنکی م مابور لکشهب و ماگیاچ، توهرب رد ن لآ ی نعی. دنیبی م مابور لکشهب دشاب هلید و رکمل ها رگا؛ دنیب فرط نیا زا مه نیا؟! تسا ناگنرد و عُبسل کشهب، تسا ریزنڊ لکشهب، تسا

کي هک دوی ی تمه درفن آ: هدوب روطنیا هیضق، هدی و ا هب تبسن ار هلئسم نیا هک ص خشن نیا لااد هبوت و عوجر ل مع نآ هب تبسن و دوی ی قاب فلاخل مع نآ رد زونه و دوب هداد ماجنا ار ی فلاخل مع ی لاس، دراد طابتر ا هن و دراد ربخ و ا زا هن لاصا هک ص خشن نیا دوی ی قاب تلاد نیا رد نوچ. دوی هدرکن ی م تکرڊ هک تمس هب نیا دید ی نعی. دید توهرب رد ار و ا ص خشن نیا، دنیبی م نآ و ا مه هبترم کي دنک.

نیا هبترم کي دیایم. دراد ی اهئسم ل اخل کی لَع، دراد هار و فده هک تسا ی مدآ کي نیا بخ توهرب رد امش یاج، دوری م نه هک تمس هب و ت لااد! ارگید هن: دنیوگی م هکنلام؛ دهدی م ماجنا ار ل مع هب هرابود و ددرگی م رب هک تمس هب هرابود، دنک تر فغم بلط ادخ زا، دنک رافغتسا و هبوت لااد! تسا! تسا قیقد و فیرض ردقچ دنیبی م. دوری م شپی و دنکی م تکرڊ تمس نامه

ادخ الله اشن! دوشی م فخم و مگ نیوکت ملاع نیا رد، میهدب ماجنا ی راک رگا مینکی م ل ایخ ام لمع کي. دراد ی صاخ رثا همقل نیا، میروخ هملق کي! ن اجاقاً هن. نییاد میز ادانی م ار نامرس، دنیبی م نآ هک ی سک نآ؛ دهدی م ص یخشت، دمهی م تسا نفل ها هک ی سک نآ. دراد رثا کي ل مع نآ. میهدب ماجنا دنکی م ماگن روطن نیمه دمهی م نآ، تسینڊ

¹ ۲۴۳ - ۲۴۲، ص ۶، ج ۱، راولا راج؛ ۴۶۱، ص ۲، ج ۱، اصلا؛ ۶۰۵، ص ۵، ج ۱، (تیدپاراد - ط) ی فاکلا
² ۲۷۰ - ۲۳۲، ص ۳، ج ۱، سانشد داعم هب دوش عوجر رتشیب علاطا تهج

دارفا رهاظ ندوب هدنیرف

دیارمرفی م ملاسلا هیلع داجسد ماما هکنیا
نیا و اهزامن نیا تسا نکم مکلج، مدرم فزور هب و مدرم زمان هب، مدرم رهاظ هب دینکن ماگن»
یاضرم بارتقا تین زاریغ و الله یلا قیرط کولس صلخ زاریغ یفادهای اتسار رد اهزور
! «دشاب یهلا

تسا نیمه

و غیلج و هدینسد تاملک اب ردقچ، هنینامط اب، مار آ، بسانم ردقچ! هبهب: مینکی م ماگن ار رهاظ ام
ردقچ، دنیامرفی م روطنیا، اقا! هبهب: نکم مدرم و بانجن انخد و نیریش تلامج و هنبیدا و یبدا
!تسا بیج. تسین و دننام یسک، دنکی م ریرقت ار بلطم بوخ

اهذا هتشون و ملاک رد دارفا ی ناسفت تلامد روهظ

نامز رد. ماهدردک ضرع مه اقرر تمدخ تقوکی، دما مداین لآ هک ار بلطم نیا منکی م لایخن م
طقف و مدوب هدادنشوگ ار ناشیا یاهت بحصن م. تسا مدرک توفن لآ هک دوب یاهدنسیون صخش قباس
ی م بلقنم، میدناوخی م و میدرکی م زاب ار باتکن نیا تقور ه ما اقاقتا اقا. مدوب هدناوخ و زا ار یباتک
لااد؛ میدناوخی م مادم، میتشادی منرب مه تسد لااد! میدرکی م ادیی تملظ و ترودک کی ی نعیه؛ میدش
و یدناوخ محفص ود! رگیدن کاهر بخ، تسا ربخ هچ ی دیمهفا اقا. میتشاذگی م ادرفی ار ب ار ش ایقب
هک ردقنیا؟! تسیچ نآ ل خاد مینیب میدناوخ، دنکی م فیرعت هک ردقنیا لااد! هذ؛ تسیچ رگید ی دیمهف
هترگ ناملا، میدناوخی م رگید محفص تسید م رابود. تسه هچ و تسه هچ و تسه هچ نیا دنیوگی م
[میتفگی م دوخ اب] مادم! تسیچ مینیب م رابود ریخن، میدرکی م ادیی تملظ و ترودک م رابود و دش م
!راوگرزب نیا ز ا هکلب، میدیمهف م ملاک کی اهنت هذ؛ میدناوخ ار باتکرخ آت مینیب م رابسد، مینیب م رابود
!زیچ چیه، دیسر نام هب، لاد ی گتخیر م هب و تملظ و ترودک زاریغ ی عفد چیه

ی م ارهظ هب مق ز ا ی صخش یارک یاهن یشام اب متشاد (ماشن نامز) قباس نامز رد زور کی م
دروآرد دوخ بیج ز ا یراون هار لوط رد و ا. دوب هتسشن یشام ولج رد ی ناوج. مدوب هتسشن بقع. متفر
نلاف ی اقا راون؟ درادن ی لاکشا، [مینک شوگ] میوری م هک ی یاجنآ ات رانگب ار نیا اقا: «تفگ و تشاذگ و
«هذ»: متفگ.» تسا

هب درک عورش ناشیا و تشاذگ ار راون ناشیا. درواین مسا «رانگب ار راون، تسا راون»: تفگ
مدید!؟ دنزی م یاهفرد هچ و ا؟! تسا یسک هچ و ا! بجع! خ آ: مدید درک تبص ات، ندرکت بحص
، مدرکی م ساسحا دوخ سفن رد باتکن نآ دنناوخ ماگنه عقومن آرد هک ی ترودک و تملظ نامهر ربارب هذ
هدنسیون نامه دوخ دیاب صخش نیا، منکن مابتشا رگا متفگ. دنیشنی م م بلقر بو دیای م نورید و ناهد ز ا
دشاب

ی اقا: «تفگ.» متفگ: «!؟ دینادی منامش اقا! بجع.» تفگ: «تسا یسک هچ راون نیا، اقا.» متفگ
ی ایقبند دنچ اقاقتا، دادن همادا مه و ا. بخ رایسب «میرکشم، نونمم ی لیخ، هلب.» متفگ: «دنتسه نلاف
هلصیف هلئسم و دما م کمک هب ادخ لله محلا. درکش شوماخ و دش ادیپ فارصنا، دش هچ منادی من و تشاذگ
درک ادیپ

ی رانگریثات رد دارفا ملاک فلاتخا تلع

نانچ، دیونشی م ار اقا موحرم ی ادص این خسد، راون کی امش ی تقو ارچ؟ تسا روطنیا ارچ نیا
نامه و اجن نامه هب هر سکید و دینک دارفا همه ز ا تاقلعت عطق دیهاوخی م لاصا هک دیوشی م وروریز

1 راجد؛ ۵۳ ص، ملاسلا هیلع یرکسعلا نسحا ماملا یلا بوسنملا ریفتلا؛ ۳۲۰ ص، ۲ ج، (ی سربطلا) جاجتلا
لاقنا ملاسلا هیلع اضربا نع مریکن مدقتلا دانسلابو؛ ۸۴ ص، ۲ ج، (توریب - ط) راونلا
... و هقطنم یف توامت و هیده و هتمسن سد دقل جزل مئیاز اذ: ملاسلا هیلع نیسحلا نبی لع لاق

اجناً رد اهل لاسی نلاف نآ. دود فجز رد اهل لاس، دود هتفر فجز، تشاد داوس ردقنیا هکی نلاف. میتشادنی سپ؟! دشد هچ سپ. دود اهنیا و هلاس و هچ و هچ بحاصی نلاف نآ، دود باتک بحاصی نلاف نآ، دود»؟! دش روطنیا ارچ

شوگ، دندرک نیاید ار بلطم. یورنی تساوخم؛ یدرک مابتنشا وت بتسا تسرد زیچ همه! آقا هن تاهدند، دیارد تمشچ؛ یتخادنا نییاد ار ترسد، یتسب ار تمشچ، دندرک نشور وت یارب ار هار؛ یدادند دزشوگ ردقچ «؟! داد رارقش دوخ عضو مرد ار یسکره دیاب»؛ دنتفگردقچ ای نکل مع فرد هب هک مرد؟! دندرک یزوسلد و دندما ردقچ «؟! دناشنش دوخ ماگیاجرد ار یدرفره دیاب»؛ دندرک می مه ام، دنتفر ار هار نیاهنا. مینکی مروطنیا مه ام، دندرک روطنیا؟! اونشد شوگ تساجک، نجاج شون! دیراندی یراک؛ میراندی یراک اهفرد نآ هب ام، میراندی یراک اهفرد نیاهب ام! میور؛ هک میراد ناگزرین انخسرد، میراد تایاور رد ام ردقنیا! دشاب کرابم، دشاب ناتکرابم

دوشی منی سک نتخادنا ریز هبرسو و نقر هتسها یاهمدق هب. درک دامتعا دوشی منی سک رهاظ هب آقا می نلسرم و هدرماناش نساحم هب. درک دامتعا دوشی منی تسد یاصد و درز نیلعن هب. درک دامتعا!؛ درک دامتعا دوش

1 راجح؛ ۵۳ ص، ملاسایلیع یرکسعا نسحلا ماملایلی؛ لبوسنملا ریسفتلا؛ ۳۲۰ ص، ۲ ج، (ی سربطلا) جاجتدلا؛ لاقنا ماسلا مایع اضرا ن ع م ر ک ز م د ق ت م ل دانسلایاب و؛ ۸۴ ص، ۲ ج، (توریب - ط) راونلا

هتاکرد ی ف ع ضا خ ت و ه ق ط ن م ی ف ت و ا م ت و ه ی ه و ه ت م س ن س د د ق ل ج ر ل م ت ی ا ر ا ذ ا ؛ م ل ا س ل ا م ی ل ع ن ی س ح ل ا ن ی ی ا ع ل ا ق ن ی د ل ا ب ص ن ف ه ب ل ق ن ج و ه ت ن ا ه م و ه ت ی ن ف ع ض ل ا ه ن م ا ر ح ل ا ب و ک ر و ا ی ن د ل ا ل و ا ن ت ه ر ج ی ن م ر ت ک ا ا م ف . م ک ت ر غ ی لا ا د ی و ر ف ا د ی و ر ف ، ا ر ح ل ا ل ا م ل ا ن ع ق ع ی ه م و م ت د ج و ا ذ ا و . ه م ح ت ق ا م ا ر د ن م ن ک م ت ن ا ف م ر ه ا ط ب س ا ن ل ا ل ت خ ی ل ا ز ی ل ا و ه ف ا ه ل ا خ ف ه ح ی ی ع ا ه و ش ی ا ع ه س ف ن ل م ح ی و ر ت ک ن ا و ا ر ح ل ا ل ا م ل ا ن ع و ی ن ی ن م ر ت ک ا ا م ف ا ق ل ت خ م ق ل خ ل ا ت ا و ه ش ن ا ف . م ک ت ر غ ی لا ک ا ن د ک ر ت ن م ر ت ک ا ا م ف ، ه ل ق ع ق د ف ع ا م ا و ر ط ن ت ی ت د م ک ت ر غ ی لا ا د ی و ر ف ، ک ا ن د ن ع ق ع ی ه م و م ت د ج و ا ذ ا ف . ا م ر ح م ا ه ن م ی ت ا ی ف م ک ت ر غ ی لا ا د ی و ر ف ، ا ن ی ت م ه ل ق ع م ت د ج و ا ذ ا ف . ه ل ق ب ه ل ح ل ص ی ا م م ر ت ک ا ه ل ه ج ه د س ف ی ا م ن و ک ی ف ، ن ی ت م ل ق ع ی ل ا ع ج ر ی ل ا م ت ع م ج ا ، ا ه ی ف ه د ه ز و ا ل ط ا ب ل ا ت ا س ا ی ر ل ل ا ه ت ح م ف ی ک و ، ه ا و ه ی ا ع ه ل ق ع ع م ن و ک ی م ا ه ل ق ع ی ا ع ن و ک ی ه ا و ه ع م ا ا و ر ط ن ت ی ت د م ع ن ل و ا و م ل ا ق د ن م ل ض ف ا ل ط ا ب ل ا ه س ا ی ر ل ا ق د ن ا ی ر ی و ا ی ن د ل ا ا ی ن د ل ا ک ر ت ی ؛ ف ر خ ل ا و ا ی ن د ل ا ر س د ن م س ا ن ل ا ی ف ن ا ف . د ا ه م ل ا س ن ی ب و م ت ه ج ه ی س ح ف م ت ل ا ب ه ر ع ل ا ه ت د خ ا ا ل ل ه ق ت ا ه ل ی ق ا ذ ا ی ت د ه س ا ی ر ل ل ا ل ط ب ع م ج ا ک ا ن د ک ر ت ی ف ، ه ل ح م ل ا ه ح ا م ل ا و ه ف ؛ ه ن ا ی ع ط ی ف ی ل ع ر د ق ی ل ا ا م ل ه ی ل ط د ع ب ه ب ر ه د م ی و . ف ر ا س خ ل ا ت ا ی ا ع د ع ا ی ل ل ل ط ا ب ل و ا د و ق ی ع ا و ش ع ط ی خ ط ی و ه ف ن ی د ل ا ک ن ل و ا ف . ا ه ل ج ا ن م ی ق ش د ق ی ت ل ا ه ت س ا ی ر ه ت ت م ل س ا ذ ا ه ی ن ی د ن م ت ا ف ا م ی ن ا ی ی ل ا ؛ ا ل ل ه ل ح ا ا م م ر ح ی و ا ل ل ه م ر د ا م ل ح ی و ا ل ل ه ر م ل ا ع ی ت ه ا و ه ل ع ج ی د ل ا و ه ل ج ر ل ا م ع ن ل ج ر ل ا ل ک ل ج ر ل ا ن ک ل و . ا ن ی ه م ا ب ا د ع م ه ل د ع ا و م ه ن ط و م ه ی ل ع ا ل ل ه ب ض ع ا ه ن ا ر ض ن م ه ل م ت ح ی ا م ل ی ق ن ا م ل ع ی و . ل ط ا ب ل ا ی ف ر ع ل ا ن م د ب ل ا ر ع ی ل ل ا ب ر ق ا ق ح ل ع م ل د ل ا ی ر ی ؛ ا ل ل ه ا ض ر ی ف ه ل و د ی م ه ا و ق ه ل ع ا ط ق ن ل ا ب ا د ع ی ل ل ا ه ی د و ی ه ا و ه ع ی ت ا ن ا ه ن ا ر س ن م ه ق ح ل ی ا م ر ی ن گ ن ا و د ف ن ت ل ا و د ی ب ت ل ا ر ا د ی ف م ی ع ن ل ا ا و د ی ل ل ا ه ی د و ی و ق و ع د ه ل د ر ت ل ا ه ن ا ف ، ا و ل س و ت ه ب م ک ی ر ی ل ل ا و ا و د ت ق ا ف ه ت س ب و ا و ک س م ت ف ه ب ، ل ج ر ل ا م ع ن ل ج ر ل ا م ک ل د ف . ل و ر ی ل ا و ؛ ا ل ط ب ه ل ب ی خ ی ل ا

زا ملاسایلیع یرگسع نسد هب بوسنم ریسفت زا دوخ دنس اب (هر) ی سربط خیش؛ ۳۲۰ ص، ۷ ج، می سانش داعم؛ دندومرف ترضدن آ هک هدرک تایاور ملاسایلیع نیدباعلا نیز ماما ترضدزا ملاسایلیع اضر ماما ترضد و فیعض ار دوخ نخسو، «دومد مارا و هتسها ار دوخ راتفگ و؛ تسوکیند و اشور و هقیرط هک دینییب ار یدرم رگا» ماگد تسد؛ دینکد ادیب شیارگ و هباروف؛ دهد مولج نورف و عضاخ ار دوخ ش تاکرد و اهراک رد و، دهد نانش میلام ندوب و سرت و تیوه ی تسپ و تیزی یتسدتلع هب هک دنتسه ی ناسک رایسب هچ اریز! دنزل لوگ ار امش هک دینک فقوت، دیراد دناهدنام زجاج مارد ی اهراک باکترا و ایند هب ندیسر زاناشلد

هتسار آ رهاظ هب ار مدرم؛ دندهم رازق ت او هشد و تآیدام هب لوصو دیص هلیسو و ایند هب لوصو ماد ار نید تهجن یدبو و دنیلایم تسد و دنناسریم ن ادب ار دوخ فلکند و تقسم مامت اب دنبا ی تسد ی مارد زیچ هب هچنانچ و دنبیرفی م دوخ و ا هب ش یارگ رد و؛ دینک ربص زاب سپ دیلایم ن ادب تسد و؛ دزرویم بانتجا مارد لام زا درم نآ هک دننید رگا و؛ دهدن بیرف ار امش هک دینکد تردابم

هچرگ مارد لام ندروآ تسد هب زا مدرم زا یرایسب هچ مکاریز؛ تسا فالتم مدرم ی ناسفت تلایامت و اهتساوخ نوچ رب دورو رب ار دوخ سفن و؛ دندادی من زاب معینش لامعا و انز هار زا ار دوخ هدارا ن کیلو؛ دننکی می رود دشاب نوارف دننکی می شزیمآ و اب مارد هار زا و مدروآ دورف رظنملا میرک تشن نز کی

، دینکد باتش و ا هب ش یارگ رد و؛ دیشاب اییکش زاب، دنکی می ی رود مه تشن لمع نیاهب هک دیتفای نینچ ار درم نآ رگا و و ا یریکفتی یریگ مپمصت زکرم و؛ تسا روطچ و ا ی نلاقعی گنسد و مرگ هک دیر گنبد بوخا ت ا دنزل لوگ ار امش ادابم هک

مانگ هک ت سا ی تارینتأه انیا .ت سا یرگیډ مسق هب بلطم و ت سا یرگیډ لکش هب هلئسم بخ اما
ماجنا هکنیا ضحم هب لمع کي !ت سا مهم هلئسم ردقن یا !ت سا قيقد بلطم ردقن یا .دهدی م رارق
[درانگی م ار دوخ ریثأت]دوشب

ناسنا لامعا ربی هلهای لو فارشا

هچ راوکیتاموتا دهندهب ماجنا ار یراکره هک ام ی اقر ز ا مادک ره: «دندومرفی م اقا موحرم
ی ما جکر ه امش»: دندومرفی م رذن کي هب «درانگی م ریثأت ن م سفن رد راک ن آ میهاوخن هچ و میهاوخ
ار ی کاپ بآ رگیډ ،احیرص .«ت سیز رود ام ن اگید ز ا ،هدب ماجنا ی هاوخی م ی لمع ره ،شاپ ی هاوخ
رظنه طقن ز ا روطچ هک ،ت سا ی کیناکم هُدشی زیر همانرب تلاد کي لثم ی نعی .دنتخیر ناشتسد ی ور
ش اهخسن کي دهدی م ماجنا ار ن آ وا هک نیمه ،دروآی م دوجو هب ی لمعلاس کع کي ی لمع ره کیناکم
اقفر .ت ساجنأ ش اهخسن کي دهندهب ماجنا رشل مع ،ت ساجنأ ش اهخسن کي دهندهب ماجنا ریخ لمع !ت ساجنأ
1.ت سا الله اشامی ل ا ت ایا کد هنیمنز نیا رد و .دنادی م م

ی سانش داعم ب ا ت ک رد اقا موحرم دوخ .دوشی م هدنکار پی ی لیخن یا ،دهدهب ماجنا ریخ لمع ی سکرگا و
و ی لائم ن دبر و ی لائم حور ر ب ل امعا ی نیوکت تارینتأه .دنتشاپ مدر و آ [ی بلاطم] میضق نیا هب عجار دیاب
هک ت ایا رب ت عا ملاء ؛ت سا نیوکت ملاء ،ملاء نیا .ت سا تیعقاو کي نیا .ت سا وحن هچ هب ی توکلن دبر و
2.ت سا قیاقد ملاء ،ت سین

و مارحل او ما هب لوصو و ت امرحُم ب اکثر ا و ایند هب ن در و آ یور ز ا هک دنتسه مدرم ز ا یرایسب نوچ ؟ت سا هنوگچ
دنتسین راوتسا یرکف و نیتم لقع ی اراد ن کیلو ؛دهدیم جرخ هب تفع و ،هدومذ یراددوخ ی سنج ی شزیما لامعا
ی م ی ا هسقم دنداد هک ی تلاهج هیاپ ر ب نوچ ،ت سا ن آ تحلصم ز ا ش یید دهندهب ماجنا هک ار ی ناهاک هسقم نیاربان و
ت سا ناشتیار د و لقع هدیپ هک ی تحلصم ز ا رتشیب دننیرفا

ی او هب ایا هک دیرگن ار و ا هکنأ ات !دینکن تبعیت و یوریب رب مادقا دوز زاب !دیتفای راوتسا و نیتم زین ار و لقع رگا و
متساخ اپ هب مرأما سفن ی او هب یلع هب اب و هشد دختم ش لقع اب هکنأ ای و ؟ت سا مدرک مایق ش لقع میلع و هشد دختم دوخ سفن
نوچ ؟ت سا لیم و تبغر ی هکنأ ای ؟دراد تبغر و ق اینتسا هیویند ملطاب ی اهتسایر هب تبسن ایا هک دینیب رگیډ و ؟دنا
ایند م هک دنوشی م تفای ی دارفا مدرم هدوتن ایم رد

تذ ز ا ل طاب ی اهتسایر تذ هک دنا هتشدنی و ؛دنا هتفگ کرت ایند هب لوصو ی ار ب ار ایند ؛دنا هتخاب و د ره ترخآ م ه و
دنا هتشدنگ هلهیا هه ز ا ل طاب ی اهتسایر هب ل ی ی ی ار ب نیاربان و ؛ت سا رتشیب ل لاد و حابم ی اهت معذ و مارحل او ما
ت سا س ب و ا ی ار ب متهج س پ دشکیم مانگ هب ار و ا بذاک تز ع و ی هاوخدوخ ماقم !زیه رپ ادخ ز ا :دوش هتفگ هلهیا هب رگا و
ی ماگ نیلوا و ؛ت سا تپارد و تریصن نو دبروما رد هتسویب ،ی مشچ کي م ا نوچ ی درفن یچن یا .ت سا ی هاگیاج آقد و
دنا شکیم نایز و نارسخ بتارم نیرخآ هب ار و ،درادر ب ل طاب هب هک

تروصن یا رد و ؛دربی م دتم ی شکر س و نایغظ رد ار و ا ش راگدرورپ ،دسرب دوخ ت آ یونم هب دناوتی من هکنأ ز ا س پ و
ش ل طاب تسایر رگا و ؛درمشیم مارح ت سا مدرک ل لاد ادخ هک ار هچنأ و ؛درمشیم ل لاد ت سا مدرک مارح ادخ هک ار هچنأ
ز ا رد ی کاب ،دنامب ملباس ت سا هناسر تواقش هب و متخادنا کللم هب ار دوخ ن آ هب لوصو ی ار ب و دوریم ش لابند هب هک
ب اذع و ؛هدز ش ابرود ی لاصن انا هب و ؛هدومذ بضغ هلهیا ر ب ادخ هک دنتسه ی ناسک دارفا نیا س پ ؛درادن ش نیب ن تفر نیب
و سفن ی او ه هک تسیسک ن آ درم و کین ،درم مامت ،درم ن کیلو .ت سا هتخاس ایهم ناشیار ب زیگنا ریقت و زیما تلذ
؛ت سا هتشد ل و ذیم ادخ ی اضر هار رد ار دوخ ی اوق و ؛ت سا هدومذ ادخ رما عبات ار دوخ ت سا و خرد
هک دنادیم نیقی هب و .دیای م تسد هب ل طاب اب هک ی تز ع ز ا دبایمی رتکیدزن هیدبأ تز ع هب ق د ن تشاد دوجو اب ار تذ و
ی اهی راتفرگ

و ی بارخ هک ی تشهد رد دناو ادخ هیدبأ ی اهت معذ ماو د ب ار و ا ،دنکی م ل م ح ا ر هلهیا ادخ ی اضر ی ار ب هک ایند زیچان و م
رد هک ی اهی شوخ یرایسب دنک یوریب دوخ هه ز ا ل طاب ی اهت معذ ماو د ب ار و ا ،دنکی م ل م ح ا ر هلهیا ادخ ی اضر ی ار ب هک ایند زیچان و م
رایع مامت درم هک دینادب نیاربان س پ .دیناشک دهاوخ درادن عاقتنا و ل اوز هک دناو ادخ هیدبأ ب اذع هب ار و ا دربی م ایند
و ج هلهیا و هیور هب و !دینک ک ستم و ا هب اتم س پ ؛ت سا یدرم نیچ راوتسا و هدیسنپ و و کین درم ؛ت سا یدرم نیچ
بلط و ؛دوشی من ذر و ا ی اعد و ت سا و خرد نوچ !دیوش ل سوتن ا ت ر اگدرورپ ی وسه و ا هلیسوب و !دییمان دتقا و ا مرپس
»ددرگی من ذر و ا ی اعد و ت سا و خرد نوچ !دیوش ل سوتن ا ت ر اگدرورپ ی وسه و ا هلیسوب و !دییمان دتقا و ا مرپس

1: ۱۸۹ ص ۲، ج ۱، سانش داعم

2: ۲۱۱ - ۱۲۷ ص ۳، ج ۲ و ۲۰۰ - ۱۶۱ ص ۲، ج ۱، سانش داعم

دارفا نطاب زان اکر زب علاطا دروم رد ی تیاکد

یارب دعب و ،داد ارش دوخ ناحتما و دما شیب و ارب ی تیعیقوم هنیمز نیا رد هکی دارفا زا یکی تقو ره نم» :دندومرفی م هک مدینشد [وا هرابرد] اقا موحرم زانم دعب هک دوی یدرف ،دشن شور ناگمه نیا یصنت یارب لباقر صخشدن اچیه نم و !دمایم دوجو هب نم رد وا زا ی تلاح ،مدیدی م ار وا ناحتما هکی تقو ؛دیایم شیب ناحتما مکنیا ات ،دوی نیا ناشیا دافم و ترابع ی نعید ؛«مدیدی مذ بصانم دارفا همم یارب تقون آ ،تسا ربخ هچ دوشی م هجوتم ناسنا تقون آ ،دوشی م ور نطاوب دیایم شیب ی مذ !بجج ؛هتشاد هطبار رابرد اب ماشن نامز رد هک مدوی ی نامه درف نیا !بجج :دوشی م فشکنم نامهن نیا ،هتشاد طابتر اتمو کد و تنطلسن آنماز اسد اب ماشن نامز رد هک مدوی ی سک نامهن نیا ،میتسناد ،دیایم شیب هنیمز کی و ایضه کی ؟دش هچ !مدایم ماجنا ار اهر اک نیا ماشن نامز رد هک تسای سک نیا روطچ یقیق !؟دنکی م هجوت روطچ دارفا یقیق اما .دوشی م ور لئاسم همم ،دوشی م ور ایاضه همم !؟دنکی م کرد ار بلاطم نیا ی سک ایآ !؟دمهفی م ی سک ایآ !؟[دنهفی م] ار لئاسم

ملظ و توغات ماظن هتبتهم ناکرا زا ی دیحو هملاء

ی نابصع و تحاران ی دیحو ی اقا مادعا هب تبسن درف کی ی سلجم رد بلاقتا لیاوا نامز نامهر رد هک دوی ی سک و !دوی هاشنه هاش ماظن رثوم رایسب ناکرا زا و ناگدرپسر نیمه زان اعقاو ،ی دیحو .دوی زا ی رایسب و .دوب هدمآ ماشنامرک هب فجذ زا عقومن آ رد هزات ناشیا ،درک باجد فشک ماشاضر ی تقو ارش امامه درک هکی راکل و ا ،دما اجنآ رد هکی تقو ؛دندوب هداد داهتجا هزاجا ناشیا هب فجذ ناگرب و ،دروآ دوب همدل ی کشت اجنآ رد تبسانم نیا هب هکی نشج سلجم رد هتشمگم ار دوخ نز دعب و تشادرب !درک تابثا ناگمه هب ار دوخ تریغ و داد ناشن ناگمه هب

ی عقاو قاصم هکی دارفا زا .دوب ناگدرپسر زان رخا ات و تشاد فجذ عاملع زان داهتجا هزاجا مادعا مه قح هب و دندرک ش مادعا ار درف نیا .دوب و ا دننک تیبت و ملظ ی عقاو ناکرا زان اعقاو ،دوب دسقم !دوب مادعا قحتسم یقیق زان شیب رابرازه و ا و دندرک

نیا یاقا زا ی کی ؛میتشاد توعد راهان اقا موحرم اب .میدوب نیا یاقا زا ی کی لزنم ،مقر رد ی سلجم رد ام نیا رخا» : (دیشکی م دایرف) تفگی م و دوی ی نابصع و تحاران هتسم نیا زان انچن آنارهط فورعم «!؟دندرک مادعا ار وا هک تسا هتشمگم ار ی سک رگم رخا !؟دندرک مادعا ار وا هک تسا مدرکی هانگ هچ درم مدوی رتشیب اقا نیا زان (وا شیر ی نعید) ش نساحم درم نیا اقا» : دروآ ی لیلد دعب !تسا بیجج ی نعید رگم !دوب رتشیب م ه و تزان ش نساحم دیرب ار نیسد ماما رس هکی یرمشن آ ، اقا !؟دینکی م تافتنا «!تسا

¹ موحرم ناگاون زان و ی هاشنامرک عاملع سلیم مساقلاوبا خیش اقا دنزرف ی دیحو هملاء ؛ ۱۹۶۶ ص ۶، ج ،ی سانشد ماما اقا نوچمه ی زرم دیتاسا اندرگاش زان و فرشا فجذ علاضف و بلاط زان دوخ .تسا ی ناهیب دیحو رقاب دمحم اقا الله تیا روتسد هب هکی سمش ۱۳۱۴ هسرد ،تسا هومذ تفایرد عاملع زان داهتجا ددعتم تازاجا دنیوگ ،تسا ی قارع نیدلا عایض دیس اقا لزنم نابزم .دندوب نیوعدم عجز ماشنامرک رد ش مناخ و ا ،دشی مل ی کشت درم و نزی نامهب سلجم ماشاضر ادیب روضد لزنم نیا رد باجد نودب ناشیا همناخ اب نیوعدم زان ی رایسب و میمظن سلیم هکی لاحرد و ،دوب ماش رخصا و .دش دروآ ش مناخ اب ،دوب سلیم ملعلاها و تیناحور سابل هب و ،تفری مرامش هب عاملع زان هکی دیحو هملاء ،دندرک «تسین مز لا باجد ل سرم دما عرش هب» :تسا نیا آنعظم و دوب هدرس دوخ هک باجد مذ رد ی نلاوط مدیصق کی ار ابع و ابق و امامع و دما نارهت هب سپن آنزان و .درک نایب ی ولهچ حدم رد ی حرشن آنزان سپ و .درک تخارق ش دوخ غیرد ی ولهچ ناندخ هب تدعاسم و کمک رد رمع رخا ات و ،دیشارت شیر و تسب رانز و تاوارک و لکف و تشادرب هقعاصو تفرگرد ار والامعا تماخو هجبتد مرخلاب ات دوی لیکو و روتانس اهل اسو دش یرابرد ی هاندنوخا زان و ،درکذ ن الله ا دعوی تایی تدم هرادنم ابیرق لحت و ا عراف او عتص امب مهیصت اورفک نیدلا ل از ی الو .دما دورف شرس رب ی هلا رایسب یاهی صقر شوخ هتبار باج تموکد لاسد ماجنپ تدم رد ی دیحو . (۳۹ هیا (۱۳) دعر هروس) هدا عیملأ قلحی لا لله ات ،دمارد روج ماکد نینوخ مرفسن انیچ شوخ و نایادگ مرمز زان و ،تخورف ایند هب ار فرش و بهنم و نید و ،درک ریزارس مرابکی نیملأ نرسلخا و هکلب هزجلا و ایندلا ریبخ تفرگ رارق ی هلا بیغ ریذل باقم رد هذت ترسد مرخلاب یازسن نیا (۶۷ هیا (۹) هبوت هروس) هضعب نم مهضعب تفتملأ و توفنملأ ؛ دش روشم دوخ نایلاو ماب و دش خزود رد «ی هدا و مظعا توملا دعب ام و فیک ،ی قلا توملا لا انکی لم ولو» .دشاب هچ یورخا یازجاتن بیب تسای یوبند

رتشید و از آن ساحم درم نیا آقا» ، تفگی مروطچ و دروآمی می‌لید هچ دینییب!؟ تسان ساحم هب هائسم نآی ولج و دنراد هگن از ناشدوخ دنتسناوتند آقا موحرم رگید اجنآ هک «دندرک مادعا ار وا دندما ، دویب .درک مادعا ار درف نیا تسیابی م رابرازه ؛ دویب مک و ا یارب مادعا کی» : دنتفگ دارفا نیا هب ملظ ماظن و ی هاشنهادش ماظن و ی توغاط ماظن . دویب توغاط ماظن هتبتنه ناکرا زا هک یسک دنتسه ماظن کی یقیم ل لع اهینیا . دراد زاین دارفا

آن آدم یک نفر یا دو نفر را می‌کشد [اما] بعداً یا در نفسش یا در چه [توبه می‌کند]. اما آن کسی که می‌ایستد و به عنوان مجتهد برای کشف حجاب ادله اقامه می‌کند و در مجلس سنا سخنرانی می‌کند و شاه ظالم را به عنوان منجی خطاب می‌کند و روایت از رسول خدا جعل می‌کند: **ی فِالله لظ ناطلسلا»** ار تنطلس نیا ، لقع و عامجا و تنس و باتک زا ، ش دویب باسد هب معبرا هلد ا هب دیآمی و «هضرأ هب دارفا نیا [روطچ اعقاو ¹ . دنتسینی دءا دارفا اهینیا ، دنتسینی دءا دارفا اهینیا ، دنکی م داملق ی هلا تنطلس ی ارب ادخ ، درواینش پیدام ی ارب ادخ هک میشابل لذتم و میشاب عرضتم ی لیخ دیاب اعقاو ام [؟ دنسری م اجنیا ! درواینش پیدام

ملاسلا مهیلع همنآ تاشیامرف هب لمع هجیت

ماما هک هچنآ هب و دناوخی م ار اهنیمه و دیآمی م رنف کی دینکی م ماگن امش فرط نآ زا اما . ملاسلا مهیلع ماما و تسه و ا درادن یراک مه یرگید س کچیه هب و دنکی م لمع دنیا مرفی م ملاسلا مهیلع ی م تبحص و ا بناسنا هک ی تقو . دراذگی م ریئات هنوگچ و ا ن انخس ، دباتی م هچ و ا بالقر د دینییب تقون آ ی ارب اهینیا !؟ تسیچ ی ارب اهینیا . دنکی م ادیبی ی لئاسم هچ ! دنکی م ادیبی ی یافص هچ ، دوشی م زابش حور ، دنک دید میهاوخ م ار ش یابند نآ لاماد ؛ مدرکی ط تسرد ار هار ، هتقر تسرد هک تسانیا روعم تبحص هماما زا ار ام الله عاشن ا اقفر اعبط ، تسان مد ت عاس هب هتفقد چنپ ابیرقتر گید تقو **ءَاشَّيْدُ اُمَّ لَهْ اَوْ حَمِيٍّ** (باب زا هک مدرک ضرع اهنتم ، دویب تبحص ی ارب بسانم مباد هچرگ . دنرادمی م اقفر روضد زا ام هک داد قیفوت دنوادخ ³ **ممهلا ض قند و منازعلا خ سفب الله تفرع** ²) **بِتَكْلَامٍ مَدْنِعُو تَبَيُّو** . هدنیآ ی اهبش ی ارب هنیمز نیا رد تسه ی لئاسم هک بلاطم همنت الله عاشن ا . میشابن موحرم بشما رد م دهدب قیفوت دنوادخ رگا

دمحمل آ و دمحم ی لع ل صد مهلا

1. ۱۲۵ - ۱۱۶ ص ، نیون هلاس ۲۰۰۰ - ۱۹۲ ص ، ج ۶ ، ی سانشد ماما ؛ هب دوش عوجر رتشیب علاطا تهج
2. ۳۹. هیا (۱۳) دعر فرسد
3. ۲۵۰. تمکد ، علابلا جهن